

1979, 31. března – Sdělení VONS č. 93 „Razie proti neoficiální kultuře“ o policejní razii během vernisáže soukromé výstavy v bytě Pavla Brunhofera, v příloze zpráva Dany Němcové o vernisáži, policejním zásahu proti jejím účastníkům a zadržení některých z nich.¹

Dne 30. března 1979 večer provedly orgány Státní a Veřejné bezpečnosti razii v bytě Pavla Brunhofera v Náplavní ulici č. 9 v Praze 2, kde probíhala vernisáž soukromé výstavy. Více než deset uniformovaných a neuniformovaných policistů vtrhlo bez jakéhokoli oprávnění a zákonného důvodu do bytu v úmyslu vykonat tam násilí, čímž flagrantně porušili domovní svobodu chráněnou ústavou a dopustili se celé řady trestných činů včetně porušování domovní svobody a omezování osobní svobody. Bez jakéhokoli oprávnění a v rozporu s trestním řádem nutili pod výhrůžkou újmy přítomné návštěvníky k osobním prohlídkám a při tom se zmocnili řady předmětů a písemností. Předvedli 18 osob, 16 z nich zůstává 24 hodin po razii nadále vězněno. Jejich jména jakož i popis událostí večera, který napsala členka našeho výboru Dana Němcová, vydáváme v příloze.

Razie byla předem plánovanou akcí proti nezávislé kultuře. Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných konstatuje, že na území hlavního města to byla dosud nejrazantnější akce tohoto druhu.

Toto sdělení s přílohou posíláme současně hlavnímu vojenskému prokurátorovi JUDr. Zbyňku Kiesewetterovi jako oznámení o trestných činech příslušníků SNB.

Příloha: Zpráva Dany Němcové

Dne 30. března 1979 po 17.00 probíhala v bytě Pavla Brunhofera v Praze 2, Náplavní 9 vernisáž soukromé výstavy závěsných obrazů a kreseb Eugena Brikcia. Byt Pavla Brunhofera sestává z jedné obytné místnosti a půdní prostory používané jako ateliér. Tento soukromý prostor již několikrát poskytl příležitost výtvarníkům

a zájemcům k vzájemnému setkání v oblasti neoficiální kultury. Před několika měsíci byl Pavel Brunhofer pracovníky Bezpečnosti zastrahován, aby tyto soukromé výstavy nepořádal, nebo bude proti němu zakročeno. Tento zákrok nemá oporu v zákoně, přesto však byl včera proveden.

Vernisáž Eugena Brikcia byla navštívena mimořádně velkým počtem jeho přátel – přibližně kolem sta lidí.

Eugen Brikcius zahajoval své veřejné působení v oblasti výtvarné kultury na rozhraní šedesátých a sedmdesátých let svými happeningy. Jeden z nich se stal předmětem trestního řízení. Po znaleckých posudcích teoretiků umění bylo tehdy trestní stíhání zastaveno. Při jiné takové příležitosti byl E. Brikcius pokutován. Také tentokrát soukromá výstava obrazů bez záměru autora přerostla v happening. Po úvodním slově zahajujícího řečníka Jiřího Daníčka uvedl latinsky Eugen Brikcius sám sebe – k poloze jeho humoru patří, že je jeden z mála latiníků, schopných užívat latinu jako živého jazyka. Také svou poezií píše výhradně latinsky – několik jeho latinských básní při této příležitosti přednesl Andrej Stankovič. Pak probíhala scénka z anglicko-latinského „mýdlového muzikálu Hello Fellow – Ale Clave“. Zpěváky byli Jiří Němec a Věra Jirousová. Hudební doprovod na klasické nástroje poskytli někteří členové hudební skupiny Plastic People – Vratislav Brabenec, Josef Janíček, Jiří Kabeš, Jan Brabec, dirigentem byl Milan Hlavsa. Do atmosféry tohoto humoru zasáhl hlas československého „reálného socialismu“, totiž policejní výzva k okamžitému ukončení „shromáždění“.

Do bytu vnikli bez jakéhokoliv povolení uniformovaní i civilní pracovníci Bezpečnosti. Všechny přítomné nahnali z půdního prostoru do obytné části bytu, kde nebylo k hnutí. Pak začali jednotlivě propouštět nejprve matky s malými dětmi, po nich ženy. Z mužů byli zpět na půdu vyčleněni ti, kteří byli později zajištěni. Všechny osoby byly zapisovány a prohledávány. Dvě ženy, Marie Benetková, která je v sedmém měsíci těhotenství, a Markéta Němcová, byly zajištěny, protože odmítly ukázat obsah tašek bez písemného povolení k osobní prohlídce.

Celou akci vedl kapitán Felix Daniš, proslulý svými zákroky mezi rockovou mládeží. Uniformovaní příslušníci měli s sebou dokonce služebního psa.

V průběhu nezákonných osobních prohlídek byla bez jakéhokoli potvrzení odňata řada předmětů jako např.: jedna kazeta s nahrávkou průběhu vernisáže, dvě kazety s nahrávkou Pašijí od skupiny Plastic People, tři kotouče magnetofonových pásků, filmy, strojopisy, nějaké materiály Charty 77, dokonce osobní zápisník s poznámkami a adresami. Katalogy výstavy byly odnímány všem a označovány jako „letáky“. Poté, co byla část osob propuštěna, a v bytě bylo možné se pohybovat, natáčeli příslušníci Bezpečnosti film, zejména v půdním prostoru, kde filmovali obrazy a muže, určené k zajištění.

Policejní akce v bytě byla ukončena asi ve 20.30 hod. zajištěním majitele bytu. Byt byl úředně zapečetěn. Lidé, kteří pozorovali průběh akce na chodníku, byli několikrát rozháněni. Ze zajištěných mužů se po výslechu vrátil pouze František Pánek. Celý zákrok byl pečlivě připraven. Byly kladeny přibližně tyto předem připravené otázky: Kdo vás pozval na „sraz“? Kdo je majitelem bytu? K čemu měl „sraz“ sloužit? Co je vám známo o přípravě a kdo se na ní podílel? Co je vám známo o plánovaném natáčení filmu? Které z přítomných osob znáte a jak byste je charakterizoval? Čí byly obrazy a co o nich můžete vypovědět? Co víte o muzikálu? Podávaly se alkoholické nápoje nebo občerstvení? Vybíralo se vstupné?

Do 31. 3. 1979 do dopoledních hodin se nevrátily tyto osoby: Milan Hlavsa, Petr Rezek, Jiří Kabeš, Josef Janíček, Pavel Brunhofer a dále signatáři Charty 77 Markéta Němcová, Vratislav Brabenec, Petr Kabeš, Karel Soukup, Pavel Zajíček, Jaroslav Kukal, Andrej Stankovič, Eugen Brikcius, Jiří Daníček, Tomáš Petřivý a Jiří Němec, člen Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných.

Celý nezákonný zákrok proti Pavlu Brunhoferovi, Eugenu Brikciovi a dalším jejich přátelům a hostům je nejhrubší hrozbou neoficiální kultuře. Pro řadu přítomných osob byl tento

způsob zákroku novou a šokující zkušeností. Výstavy se zúčastnila řada kulturních pracovníků, kteří znali tyto způsoby pouze z doslechu.

Informace o Chartě 77, r. 2, 1979, č. 5, s. 7–9.

POZNÁMKY

¹ K této policejní razii viz dále sdělení VONS č. 95, dokument č. 95.